

An de liende

is een elektrisch Stellingwarfs maondblad
van de stichting Stellingwerfs Eigen (sSe)

Oplaoge: 719 e-adressen
3de jaorgaank, nommer 1
Daotum: 1 jannewaori 2008

Redaktie: Frank de Vries
Piet Bult

Aemels: info@stellingwerfs-eigen.nl
Webstee: www.stellingwerfs-eigen.nl
(Hier vien ie ok et archief van An de liende.)

ISSN : 1872-4108
NUR : 525
SSE : 0801

Verantwoordelikhied m.b.t. et copy- en auteursrecht van instuurd wark ligt bi'j de instuurder.
Copy- en auteursrecht van instuurd wark bin en blieden van de oorspronkelike maeker.
De redaktie/uitgever nemt gien verantwoordelikhied veur inzunnen wark!
Et deursturen van dit blad mag allienid zonder veraandering.
Kiek op de laeste bladziede veur meer spulriegels.

De inhoud van disse maand:

• Inhoud	
• Van de redactie	3
• Agenda	4
• In et ni'js	4
• Dri'jekont	5
• Stellingwarvers versus Hollaanders	5
• Ni'jjaorsweensken	6
• Wetenschap in superlatieven (1)	8
• Grunninger Biebel is klaor	9
• Wetenschap in superlatieven (2)	9
• Wussen jim dat	10
• Anansi (5)	11
• 1, 2, 3, of iene, twieje, drieje	12
• Bolding vertelt	13
• Veurhangsel	14
• Spakenburgs	15
• Spiegelbeeld	16
• Hardrieden veur vrouwen	17
• 't Wordt alle jorre wir Kèrsmis...	18
• Willem en Marianne	19
• Et maegien mit de zwevelprikkiess	22
• Ik geleuf et, ikke niet	23
• Scharp as glas	24
• Tredisies	25
• Iene is genoeg	26
• Wat is vule	26
• Taeltuun	27
• Dichtwark	28
• Iesklub 50 jaor	29
• De Stellingwarver Biebel	30
• Stelling van de maand	31

Janklaosenspul...

Et wodt een reer Janklaosenspul zo zachiesan in Berkoop. We kregen de Ovend eerst nao de kastdaegen over de heerd mar et bestuur, passeniell en de redaktie weenskten oons nog plezierige kastdaegen toe en een hiel goed Stellingwarfs ni'jjaor. Op 'e achterkaante dot Baank Berkoop et nog 's fienegies over. Bin ze niet meer bi'j de tied overdaore of zol dit al veur et volgend jaor wezen?

Van de redactie

Beste weensken

Aldereerst de alderbeste weensken veur de instuurders van stökkies en leesders van An de liende. Ok dezelde weensken veur donateurs en meensken die op wat veur maniere dan ok de stichting 'Stellingwerfs Eigen' steunen. Awwe dan nog al iene vergeten binnen dan gellen veur diezelden ok oonze alderbeste weensken vanzels.

Op 10 jannewaori 2008 begint neffens de Islamitische kelender et jaor 1429. Oons jaor 2008 is et jaor 2553 neffens de Boeddhistische kelender en is Vikram Samvat 2064 neffens de Indiase hindoe kelender, op 15 oktober 2008 begint bi'j heur et jaor 2065. Oons jaor 2008 is Sjaka-era 1919 neffens de Surinaamse hindoe kelender en op 22 meert 2008 begint bi'j heur et jaor 1920. Oons jaor 2008 is et jaor 5768 neffens de Joodse kelender en op 30 september 2008 begint bi'j heur et jaor 5769. Oons jaor 2008 is et jaor 4705 neffens de Chinese kelender en op 7 feberwaori 2008 begint bi'j heur et jaor 4706.

(Bron: Wikipedia)

Veurig jaor

Et veurige jaor was veur oons eins wat een rustig jaor. Nargens koold of waarm van wodden mar gewoon deurgaon was de bosschop, en dat hewwe dan ok daon.

2008

Dit jaor maeken we wat graeg de dadde jaorgaank van 'An de liende' en wodt inhoudelik de laeste haand legd an de teksten van de Biebel in et Stellingwarfs. Van ankem jaor jannewaori tot pakweg halfweg 2009 hewwe dan tied veur opmaak en drokwark. Misschien moe'we Karst wel vraogen om op de laeste dag van zien theater 'KiekKarst' (*zie ok veerderop in dit blad*) daor dan de Stellingwarver Biebel te prissentieren.

Mit weer hiel vule daank veur de instuurders wodde dit blad haost wat te dikke, ditkeer. We hebben dan ok mar een stokmennig warkstokken in veurraad vaastelegd aandere wawwe over de veertig bladzieden henne scheuten en we hebben al een keer of wat berichten kregen dat et ok al gauw wat te vule wodt; daj' haost niet alles lezen kunnen en dat willen de meersten toch wel graeg. Dat nemt niet weg daj' gewoon insturen blieden kunnen vanzels want aandere zij' zien dawwe opiens niet weer uitkommen kunnen omreden de veurraad in ienkeer ok zomar opdreugd is. Wij leggen ok graeg wat op veurraad.

Ok al hej' de eerste daegen niet al te vule nocht an leesderi'je, toch mar even dit blad deur, want d'r staot warkelik weer vanalles in behalven de toezegde eerste vertaeling van een gedicht van Rilke. Dat hewwe deur de drokte en de dikte van dit blad now mar even een maand uutsteld.

Een protte plezier d'r mit.

Mit een vrundelike groet,
Frank en Piet

Agenda

Zundag 13 jannewaorie van 11:00 tot 12:00 ure komt Huus en Hiem weer rechtstreeks uut de studio van RWC Noordwoolde mit as gaasten Jeltje van Nieuwenhoven en heur breur Kees.

Zundag 20 jannewaorie is d'r vanof 11:00 tot ongeveer 17:00 ure een harmonike- en accordeonfestival in kefé Dalzicht in Oldemarkt. D'r wodt een non-stop pergramme prissenteeerd.

In et ni'js: Karst Berkenbosch

Karst Berkenbosch (57 jier), sjonger/akteur/skriuwer út Aldeberkeap. Mei Berkenbosch sille we it ha oer de teloargong fan it "Stallingwarfs", want neffens him is dat mei in jier as 20, 30 wol dien. 'Lûken oan in dea hynder', sa betitelet Berkenbosch it krewearjen foar it behâld fan de taal. De groep dy't no de streektaal noch praat fergrizet hurd. Foaral dat Stellingwerver âlders harren bern de taal net mear bybringe stekt Berkenbosch. Sels jout er it dêrom ek wat oer: hy wol net mear allinnich optrede as Stellingwerver sjonger, mar ek mei Nederlânsktalige lietsjes komme. In Nederlânsktalige CD is al yn'e maak: "Rozen in de winter". Syn téaterke-oan-hûs 'Kijk-Karst' sil yn 2009 ek slúte, de 40 optredens dy't hy dêr jierliks jout kinne de kachel net baarnende hâlde. In televyzje-programma oer bylden en keunstwurken yn de Stellingwerven op NieuwsTV wurdt syn nije útdaging.

(Bron: website Omrop Fryslân)

Op 'e tillevisie (Omrop Fryslân) was Karst trouwens niet zo slimme dudelik mit zien uutspraaken. Ja, hi'j trok dan wel mit an een dood peerd mar dat hadde ok wel wat... Hool toch op man, wees dudelik. Et is krek zoas Eelke Lok al zee: et Stellingwarfs leeft krek as vuvendattig jaor leden bi'j de oprichting van de sSr alliend nog de hieltied en alliend bi'j etzelde koppeltien meensken, Jonker, Bloemhoff, Veenstra en Berkenbosch.

Gien van allen - de blispoters van naotied ok niet - hebben d'r blikber genoeg an daon om veural de jeugd d'r an de haoren bi'j te slepen. Nee, volk uutsluten en niet eupenstaon veur aandermans idenen. Now ja, krek genoeg doen bliieven om de jaarlikse subsidiepot niet mis te lopen. Zegge dat dan ok gewoon beste man; dri'je d'r niet zo omhenne...

Kiek ok es op: www.kijkarst.com

Dri'jekont...

In de Kerst toespraak van de Koningin viel het op dat het allemaal ellende is wat de klok slaat en dat is niet meer "goed" te praten.

Je moet het willens en wetens allemaal van de zonnige kant zien. Hier en daar worden er een paar mensen vermoord en er komt elke dag ladingen ellende en rottigheid over je heen via internet, televisie en niet te vergeten de krant. Hoezo allemaal maar van de zonnige kant bekijken?

Deze ellende en rottigheid kan er echter niets aan doen dat de dagen weer langer worden. We gaan zoals vaak gezegd "de goede kant weer op".

De wrotter is bij familie oud en nieuw en heeft heel wat mist meegemaakt. Maar de mist van nieuwsjaarsdag 2008 zal hij niet zo snel vergeten. Zicht op plekken van nog geen 10 meter en als er dan bijna geen witte strepen op de weg staan is het eigenlijk niet verantwoord om op de weg te zijn. Op de autosnelweg gaat het wel redelijk en heb je soms wel heel veel zicht. Maar zodra je in de buurt van een plaats komt, is de mist dikker dan ooit. In de mist is de wereld klein.

Een heel zonnig 2008 toegewenst!

De wrotter

Stellingwarvers versus Hollaanders...

Stellingwarvers bin ten opzichte van 'Hollaanders' mar kleine meensies en bruken aorig meer verkleinwoorties as diezelde Hollaanders.

Dat gaot liekwels haost te veer aj' uutvienen dat "butenkaansien" wel in oons Woordeboek staot en (buitenkansje) niet in de on-line Van Dale, en "butenkaans" (buitenkans) krek aandersomme.

Westerlingen zien de zaeken vaeks toch wat in een groter verbaand.

Ni'jjaorsweensken...

Een gezegend nieuwjaar voor jullie en allen die je lief zijn.

Erica

Ni'jjaorsweens van Frank de Vries

Geef acht
in 2008
Hool staand plattelaand

Beste mensen

Jullie allemaal heel gezellige dagen toegewenst.

"Huize Plexat"
Eelke en Zwanny Visser

Website: www.huizeplexat.nl

"Et is te weensken
dat alle meensken
heur eigen gebreken
wat beter bekeken
dan konnen ze et praoten
over een aander wel laoten."

Gelukkig Ni'jjaor
Mar ok: gezondhied gaot bovenal.
Gezond Ni'jjaor

Piet Bult

Een goed 2008 veur jullie allemaal.

Femmy

An alle Stellingwarvers en iederiene die zich daormit verbunden vuult.

W'j weinst oe allemaole een gezond en gelukkig en vredig 2008 toe.

Laoten w'j dit jaor ies perberen, MIT oonze butenlaandse medelaanders te praoten, in plaatse van AOVER heur te praoten. Warkeluk waar et is an te bevelen, ie wordt der zulf rieker van. Behandel oen medemeinse, zo ai ook graag zulf deur hum behandeld wilt worden .

*De hartelukke groeten uut Noordwolde,
Sanna en Nim Schelhaas.*

Een heel goed en gezond 2008!

Karin

Bi'j dissen weensk ik jim een gezond ni'jjaor toe, en een poerbest jaor veur jim elektriske kraante.

Sjoukje Oosterloo

Wij wensden alleman 'n zalig Kèrsemis èn 'n goei neij jaor!

Cor Swanenberg

Veul zegen ien t nije joar!

Marten van Dijken

Nijjaorsweensk

Wat vleug dat jâor wêer hâostig henne,
En 't nije liekt zoo laänk.
't Is zâek dat elk an brâofheid wenne,
Dâordeur zien Skepper daänk:
Waânt iens komt toch het leste jâor,
En vaält de boom, dan leijt hij dâor!

Mâor 'k weensk elkien nog mennig keër
En nij, gelokkig jâor.
Veur ziekte en pienen zûerg de Heër!
Dat doe hij zunneklâor!
An jonk en âold, an aärm en riek
Weensk ik dat 's Heeren geunst regt blik',

'k Weensk alle meensken 't zâoligst lot
Dat hier de weërd gef!
Gien raämp, gien zoer, gien smâod, gien spot
Weensk ik dat ooit heur treft.
In daänkbre bliedschop leev' men mâor
Van keunik tot an bedelâor.

Gien âolder kriete om kienders dood;
Gien kiend dat âolders staärven!
Gien aärme kleagge om braänd en brood:
Wat zol de riekke aärven
As hij allien veur skatten waarkt
En aärme naosten niet verstaärkt?

Deur brâofheid, liefde en wâore deugd
Winne ieder jâor in zegen!
Het hiele meensdom meër verheugd,
Tot Godsdiens meër genegen,
Leev' vroom of lâete in zaoligheid
Dan iens bij God in de iewigheid!

*S. L. Brug, Harlingen, 1841
Oost- en Weststellingwerfer Dialect*

Een goeie jaorwisseling en een gelokkig en
gezond 2008.

Roely

Veur Piet, Frank en
alle leesders,
schrievers, dichters
die wel es 'An de Liende' hangen:

Schitterlocht

Aarmbaand, halsketting,
enkelbaand, ooring,
polsbaand, vingerring.
Iendrachtig iene
mooie schittering.

Twieduzendachte. Ik
weenske leesders, redaktie,
schrievers, dichters rondomme
gezondhied, ien en al schittering.

anne bult

Vluchteling

Wat heb ik
nog te zoeken
in dit land
waar mijn
identiteit
bespot wordt.

Vluchtend
voor honger en geweld
in mijn zonovergoten
Vaderland
ben ik hier op zoek
naar warmte.

Joukje

Än alle lézers van An de Liende...

die van 'n goei glas wien of biêr hoûwen en ok án al diegene, die dè nie doên.

Zòas Ben Franklin oit 's gezégd hét: "In wien zit de wiesheid, in biêr zit de vréjheid en in waoter zitte bacterië!"

Weteschappers hébbe nao zörgvuldege onderzuke beweze dè we, as we ied'ren dag éne liter waoter uut de kraon drinke, dè we dan nao 'n jaor in ons lief meër as 1 kilo Escherichia coli, (E. coli) – bacteria hébben opgenomen, wa g'ok kunt vienen in minseleke uutwerpselen of nog dudeleker gezét.... in stront. Mit ând're woorde, dan hebbe we nao 'n jaor éne kilo poep op!

Kiek... en dè risico lope we moi nie as we wien of bier of wiskey of andersortege alcoholica drinke!!! Dè kumt, umdèt alkehol 'n reingingsperces van kôke, filteren en/of gisting hét ondergaon!!!

Dus onthou di... waoter is stront en alcehol is gezondheid!

Ge kunt dus béter wien of ânderen alceholiese dranke drinken en dan 'n bietje baozelpraot uutsloen as dè ge waoter drinkt en d'rnao vol zit mi stront!

Enne... nee, ge hoeft me vör dizze werdvolle informaosie gaor nie te bedanke, want ik vien det ik di mot doên as 'n publieke service.

Prosit dus!

C. Kerkhoff, Kuuk

Wetenschap in superlatieven (1)...

Et was mi'j al mennigmaol opvalen dat wetenschopper dr. H. Bloemhoff vaeks een protte superlatieven bruukt. Dat maekte et wetenschappelik nivo van zien betogen bi'j mi'j vaeks wat ongeleufweerdig. Mien idenen daarover wodden kotleden nog es bevestigd in 'Richtlijnen voor een wetenschappelijk betoog' deur Anne-Marie Mineur van 10 oktober 2007. Vrouw Mineur is mitwarker an dezelve universiteit waar de eerder nuumde Stellingwarfse wetenschopper ok an verbunnen is. In heur richtlijnen staot bi'jglieks:

- "Let op met al te veel superlatieven als 'zeer zeker', 'bijzonder goed', 'een groot voordeel'. Waarom niet gewoon 'zeker', 'goed' en 'een voordeel'? Probeer liever met understatements te werken, een wetenschappelijk artikel is betrouwbaarder wanneer het voorzichtig geformuleerd is."

Piet Bult

Gruninger Biebel is klaor...

BIEBEL IS KLOAR!

Na meer dan dertig jaar noeste arbeid is de bijbel in de Groninger streektaal nu klaar. "Put is ter oet!" zei Marten van Dijken, coördinator van dit bijbelvertaalproject, dinsdagmiddag bij de uitreiking van de tekst aan drukkerij Jongbloed in Heerenveen. Deze "huisdrukker" van het Nederlands Bijbelgenootschap zal de druk verzorgen. Vanaf 1973 is er door een team van zo'n 60 vrijwilligers gewerkt aan de totstandkoming van deze vertaling. Vanuit de oorspronkelijke talen is geprobeerd de bijbel in "geef Grunnegers" over te zetten in een tekst die door alle Groningers in alle Groningse regio's begrepen kan worden.

Zestig mannen en vrouwen, uit verschillende kerkelijke denominaties hebben eraan meegewerkt om dat oude en vertrouwde boek in het Nederlands, ook vertrouwd te laten klinken in de moderne oren van mensen die het Grunnegers nog steeds als de taal van hun hart beschouwen. Een project dat z'n weerga qua omvang en duur in de provincie Groningen niet kent en waar iedere Groninger, gelovig of niet, trots op kan zijn.

De vertaling van de bijbel in het Gronings vindt zijn oorsprong in de Grunneger Dainsten - kerkdiensten in de Groninger streektaal, waarvan er gemiddeld zo'n zestig per jaar in en buiten de provincie - tot zelfs in Amsterdam - worden gehouden. Ten behoeve van deze diensten ontstond er vraag naar bijbelteksten en liederen in het Gronings.

De uitgave, die zowel de canonieke als de deuterocanonieke boeken bevat, kwam tot stand in samenwerking met het Nederlands Bijbelgenootschap, de Katholieke Bijbelstichting, het Vlaams Bijbelgenootschap en de Vlaamse Bijbelstichting.

Naar verwachting verschijnt de bijbel in het Gronings eind oktober 2008 op de markt, tijdens de Bijbel10daagse van het Nederlands Bijbelgenootschap.

Liudgerstichten

Wetenschap in superlatieven (2)...

Gebeurtenissen en personen bin vaeks 'hiel/slim groot' en 'hiel/slim belangriek' neffens oonze wetenschopper. Een stokmennig van die gebeurtenissen en personen he'k zels mitmaekt of ken ik aorig goed en vun d'r vaeks niks 'hiel/slim groots' of niks 'hiel/slim belangrieks' an. Beheurlik subjektieve interpretaosies dan ok. Dat ik as lekebroeder hier en daor dan misschien wel es wat minderaachtend over doe is al slim genoeg, mar as een wetenschopper al te vaeke een protte superlatieven bruukt krieg ik toch wat een ofkeer van zoe'n persoon, zien doelen en zien aachternaolopers. Et scheidt grif gien baand en et is misschien wel reden mit, dat hoe langer hoe meer meensken ofhaoken. Veur mi'j in ieder geval wel...

Piet Bult

Wussen jim dat...

- De meeste gewone Nederlanders d'r niks meer van snappen. Nederland blijft deurgevechten in Afghanistan. Eerst de meensen daor doodschieten, en dan dwingen om helpen waeterputten an te leggen. Rogge en haever moe'n ze verbouwen i.p.v. papaver. De meensen daor snappen er ok niks van. Dom mit mekere. As de waopenfabrikaanten et dan mar snappen. Deurgaon veur Nederland betekent: 1.200 miljoen euro ekstra an kosten. In 2010 zullen ze daor dan opholen. De Taliban strieders now dan beter even piepschoft kunnen hollen.
- De politikus Bram Stemerdink, eertieds minister van defeensie zien miening gaf op disse militaire missie. Lost niks op, zee hi'j, geld vergriemen. Afghanistan slaot wat dat angaot alles. De Engelsen bin daor al in 1838 begonnen om heur miening mit waopengeweld op te dringen. Jammer dat G.B.J. Hiltermann op de zundagmiddag veur radio Hilversum zien miening op disse toestaand in de wereld, niet meer geven kan.
- Et een geweldige dure grap is now een Nederlander heufd van de NAVO is. De Hoop Scheffer in luxe oorlogstied. Gewone meensen heur daor eigenlijk ok niet mit bemuuien moeten. Op een hooltien bieten, ze hebben et er al drok genug mit om heur zels in de bienen te hollen.
- Pattie Stellingwarfse schrievers in heur computer een mooie verzaemeling anlegd hebben van oolde uutdrukkings en woorties. B.v. klabiender, klaphengst, kloteklapper, enz.
- De kolumnist van Wussen jim dat, eertieds meer as twintig jaor as vri'jwilliger de Schrieversronte mit ondersteund het. Zo as p.r. wark, muzikaant en him alderdeegst as relaosiebemiddelaor verdienstelik maekt het. Mar op et aende van et lied, eerst wel een bloempien mar laeter staank veur daank kreeg.
- Geert Wilders neigings krigt om de Koran te verscheuren. Zol disse wieke brobbel daor wel stark genoeg veur wezen in de hanen. Publiciteit mit de dood bekopen is nog al wat. Hewwe al een peer keer zien kund.
- De gestoorde roofdieren bi'j Pantera in Ni'jeberkoop et mooi veur mekere kregen hebben. Disse dieren kriegen now ok susidie krek as de slaachtkoenen waor ze al een stokmennig van ophaffeld hebben, en uut dezelve pot. Moet kunnen in dit laand. Gien wonder dat een protte butenlaans volk hier op an trekt. Gewone nette Nederlanders schieten wel deur de ribben.
- In 2008 de zonne veur iederiene weer gratis schienen zal. Positief daenken en leven, daor koj' veerder mit. Je medemeenske in zien weerde laoten, dat is ok hiel goed veur jezels. Gewoon aorig doen kost niks meer. En een vri'je miening hebben over wat d'r om je henne gebeurt mag in de Liende staon.

Zegend ni'jjaor...

Henk de Vries

Anansi (5)

Wieshiedsfaobels over een spinne, veur kiender van 8 tot 80...

Anansi en et schildpad...

Op een dag greuf Anansi de meesterspinne een peer dikke yam-yamwottels op uut zien moestuun want hi'j wol himzels es lekker verwennen mit een feestmaol. Hi'j maekte de yam-yam mit grote zorg toe en al vlogge reuk et hiel lekker. Doe hi'j et haost opeten wol wodde d'r op 'e deure klopt. Et was et schildpad die d'r - zoas meerstal - laanterig en rop-pig uutzag:

"Dag alderbeste vrund Anansi. Ik leup krek in de buurt doe de locht van yam-yamwottels mien neusvleugels raekte. En omreden ik daar honger van kreeg docht ik: kom, lao'k mien oolde kammeraod de spinne weer es opzuchen."

Anansi vun de sitewaosie hiel vervelend: hoewel et tegen de gebruiken was om bezukers, veural as die honger hadden, de deure te wiezen, hadde hi'j d'r eins ok gien nocht om disse maoltied mit iene te patten. Hi'j kreeg een ingeving.

"Komme d'r in, beste vrund," zee hi'j hattelik. "Ik zat krek te bedaenken hoe zielig et is om alliend eten te moeten. Ik bin dan ok hiel bliede daj' toevallig langeskommen. Maek et je mar makkelijk en taast toe." Now, zoks leut et schildpad him gien tweekeer zeggen. Hi'j vleug op de schottel toe en stak zien haand uut naor een stok yam-yam. Anansi hul him tegen:

"Eh, schildpad... Zol et meugelik wezen om eerst even je hanen te wasken? Of is dat niet de gewoonte waor as ie weg kommen?" Et schildpad bekeek zien poten en stelde vaaste dat die inderdaod gloepend smerig weren. Hoe kon et ok aandere, bi'j slot van zaeke leup hi'j de hiele dag deur de modder. Hi'j gong in zeuven haosten naor de revier en maekte zien poten schone. Doe hi'j weerommekwam zee Anansi:

"Ik vun 't eins zunde om de yam-yam koold wodden te laoten, dat ik bin mar begonnen. Gao zitten en eet gerust een happien mit." Et schildpad stak zien haand weer uut naor de schottel mar de spinne raosde:

"Beste kammeraod, he'k je niet zegd daj' je hanen wasken moeten veur daj' d'r mit an mien eten zitten?" Verstuverd steerde de schildpad naor zien poten. Inderdaod, ze weren weer hatstikke smerig wodden doe hi'j van de revier weerommekwam naor Anansi zien huus toe. Hi'j gong weer naor et waeter, en diskeer paste hi'j goed op om op de weerommereize alliend mar over et schone grös te lopen zodat zien poten hemmel bleven. Mar doe hi'j weer bi'j Anansi kwam zag hi'j dat et eten al hielendal op was. Et aarme schildpad zee:

"Now, ik gao mar weer es op huus an. In ieder geval hattelik bedaankt veur je vrundelike uutneudiging veur et lekkere eten. Aj' es bi'j mi'j in de buurt binnen, treuzel dan veural niet om binnen te valen." En hi'j waggelde vot.

De eerste daegen nao dit veurval mos de spinne de hiel tied daenken an de woorden van et schildpad. Waorum zol hi'j niet es langesgaon veur een praotien, liefst op een mement dat d'r een protte kaans was om zien vrund thuus te treffen? Zo rond eterstied bi'jglieks. Omreden hi'j niet wus waor et schildpad krek woonde, gong hi'j mar een betien laanterfaanten bi'j de revier. En daor vun hi'j zien buisien, die krek languut in de zonne op 'e kaante zat.

"Ah, beste vrund spinne," zee et schildpad, "ik zat krek an jow te daenken. Gun ie mi'j de ere om je as gaast te hebben veur et eten? Ik kiek d'r al lange naor uut om je ok es bi'j mi'j an taofel te hebben."

"Ja, oh ja," reup oonze spinne bliede, en zien maege knorde al van wille.

Et schildpad deuk et waeter in om de taofel klaor te zetten. Doe hi'j daor klaor mit was kwam hi'j boven om de spinne op te haelen. Tegere zwommen ze naor de bojem van de revier. Daor begon et schildpad op zien dooie akkertien et eten op te eten, mar Anansi wodde naor de oppervlakte dreven. Hi'j was vusen te licht om op 'e bojem zitten te blieven! Wiels zien gaastheer him onverstoerber tegoed doen bleef an al et lekkers, onderneum de spinne een protte wanhopige pogings om weer naor beneden te kommen. Now leut hi'j him hielwat gebeuren, mar een maoltied ommenocht mislopen, dat gienertied vanzels! Hi'j kreup et waeter uut en stopte de busen van zien jasse vol mit balstiender. Now was hi'j aendelik zwaor genoeg om naor de bojem te zakken. Hi'j gong netties bi'j de taofel zitten. Zien ogen wodden groot doe hi'j zag hoe riekelik de taofel vol ston.

Op et stuit dat Anansi toetaasten wol zee et schildpad nottelig:

"Et is hier niet de gewoonte om je jasse an te hollen onder et eten. Ik zol et dan ok slim op pries stellen aj' je een beetien anpassen zollen an oonze meniere van doen." Mit een zocht dee Anansi de jasse uut en steeg weer naor de oppervlakte van de revier. Hi'j kreup op 'e wal, stak zien kop in et waeter en keek toe hoe et schildpad rustig alle happies iene veur iene zels naor binnen warkte.

Aander keer in de riegel Anansi: *Anansi de beste ...*

1, 2, 3 of iene, twieje, drieje...

Zo now en dan krie'we de vraoge awwe ok weten hoe as et krek zit mit et tekenen (1, 2, 3) of voluut schrieven van ciefers (iene, twieje, drieje). Bi'j oonze beste weten is et 'officieel' eins zo daj' tot en mit et getal 12 de ciefers bruken (12) en daornao et getal vuluut schrieven in letters (dattien).

We kennen gien reden om daor in et Stellingwarfs aandere over te daenken of mit omme te gaon.

Hiele opsommings in de Biebel gaon trouwens wel es dwas tegen disse regel in...

Bolding vertelt...

Goj, allemoale,

Veurige moand ek oe gluk nijjoar toe e wenst en ook nog evven anereurt daw in de oorlogstied mar zunig wordn bedacht mit Sunterkloaskedogies. Oen redaksie hef mi j e vraagt wat varder te schrieven oaver die duustere tied. Now wilt tnet zo wezzen dak wat op pepier ant zettn bint veur oenze kleinkiender, < opa remembers > Ik bin der al een schoffie mit an de gaank, meulik heur um Canadese stadskiender in tengels uut te leggn wat angonk op oes klein boerengedoechie bi j Moppelt.

Ik hebbe niet zoveul mitmaakt, mar twas toch wel een andere tied. Ie mutten mien verhoalties niet allemoal veur zuver woar annemn, ik binne veule vergetten of van aandern heurt. Ie weten hoe dat giet, alles wat veule deurverteld wordt, veraandert nog wel ies wat van begun. En der is zoveul water deur de Smildervoart estroomt...

Teerste verhaaltien: **Vrugge sloa.**

Oens boerderijchien, woar ik opegreuit binne, stund een viefhondert metter van de weg of tussen Moppelt en tziekenhuus, vlak an de Rieste. Dat is a stroompie tussen Drenthe en Overiesel, Stappersten hadden heuilaand vlak bi j oens. Wi j woonden arg ellennig, iene boerderije stund er naost oens, dat was wel een dikke boer mit 3 peerden, een bulte koen en knechchien en een meid. Oes gedoechien was mar klein, een stuk of zeuven koen, een paar varkens, wat kiepen en ien peerd, de dikke Belg, Bles. Mien va mus tmie-ste wark zulf doen, mar moe hulp hum wel veule en ook mien oldere breur, Knelis, die mi j een joar of tiene veur was. Geuchien gung samen mit de buurjonge noar de schoele in Moppelt. Ikke, Henkie, was een achterkomertien. Dan hak ook nog 2 oldere zusters die warn al etrouwd zo laank ak theugen kun. Mien oldste breur was smid en al joaren thus uut.

Mar goed um kort te goan mien verhaaltien begunt toen ik nog een buzien was van veer en een half. Noar de kleuterschoele gunk niet en speulders van mien leeftied zag ik niet veule. Dus ik leupe zo daags mar wat achter mien va en moe an en soms ook wel veur de voetn. Ik wete niet veule meer van die tied, mar iene dag vergette ik nooit weer.

Toen tnet meer zoveule vreur har mien va een bakkien e maakt in de tuun en toen hew samen daor sloa in ezeeit. Ik musse alle dagen kieken of ze al op kwamp, noa twij dagen zag ik al wat gruuns, maar dat was onkruud. Mar et duurde mar een zettien toen de sloa zulf verschien. Ik heulde de greui goed in de gaten en mien volk op de heugte. Iene dag zei mien va: tis vandage de eerste mei en wij kunt de eerste sloa etten. Mien moe was der bliede van, de bonen uut zolt waren hoast op. T was een mooie veraandering, dan smeuken de olde eerpels ook better.

We aten altied warm um twaalf ure, mar ik zatte al lange veur die tied an toafel. Mien moe har de sloa mooi kloar emaaft en wij kregen der een plakken spek bi j. Now dat smeuk griezellig lekker! Wi j waren net begunt toen de buurvrouwe Roefien zo iniens veur traam stund. Klaas, Ale, kooft ies gauw noar buten. De Duutsers bint binnenevalen, ze kooft mit peerd en wagen langs de voart!!

Mien va en Knelis sprungen glik op en vleugen noar buten en mien moe leup ook al van de toafel of. Mar dat kun toch niet, ze hadden mij altied e leert eerst oen bord leg maken veur daj opstoan kunt. En dan die lekkere sloa nog wel. Ik reerde et hoast uut en was kwoad tegelieke.

Mien moe kwam weer in huus en zei dat ik ook mit mus. Allemoale stunden ze achter oenze heuschure noar de weg te kieken en ze proaten en gebaarden deur me kaar hen. Mien va was in dienst e west en hij was drok an t uutleggen, die regl Duutsers die wij mit peerd en wagen noar Moppel zagen goan, waren zwoar bewoapende soldoaten mit geweren en bajonettn, hij zag ook kanonnen. Wat dat waren wus ik niet, mar oenze buurman har ook een geweer doar scheut hij mit op hazen en knien. Zien knechien, Japik, vrug mien va hondert uut. Hi j kwam achter Wapse weg en proate e beetien aans as wi j, mar ik kun hum best verstoan ook al zei hi j wetter veur water. Tleek hum ook wel wat um soldoat te wen, dan zag nog ies wat en kreej een mooi pakkien an. Mien moe zei ach jonchien ie weten niet woar aj over proat. Roefien was nog noar huus elopn um de olde varkieker op te halen, um die vrumde indringers nog better te bekiekn.

Wi j heb er wel een hele zet e stoane en van oenze lekker sloa is weinig terecht ekomen. Iederiene was wat van de wieze de olde motte kreeg een sloa prakken en, mien moe har mit teetied nog niet iens ofewassen! Ze was zo van streek dat ze zulf s mien levertroan vergat die ik mus innemn veur dat ik noar bedde gung. Dat vund ik niet zo arg, dat vieze goed stund mi j genog tegen.

Noa melkens kwam Joapik weer opdagen en mien va vroagen stellen, ik lagge toen al een poosien in de beddestee, mar de sloap wol niet komen, ik baasde mar wat, toafels vol mit sloa en gien menschen die etten wollen. Ook die sodoaten in grune pakkies niet.

Henk Bolding, Ontario

Veurhangsel...

Moe'n alle naemen en begrippen uut de biebeltekst beslist verStellingwarfst wodden..? Wij vienen van niet. Een hiele protte naemen, woorden en begrippen uut die tied en uut die kultuur kennen wij hier in Stellingwarf niet iens. Neem now bi'jglieks et 'veurhangsel'. Daor kuwwe vanzels alderhaande soorten van gerdienen van maeken mar dat komt grif niet mit etzelde gevulte over as et 'veurhangsel'. Zoe'n woord kuwwe dan ok mar beter een hiel klein betien verStellingwarfsen as dawwe daor een hiel ni'j woord veur bedaenken, liekt oons.

f&p

Spakenburgs

Hè jie dat nong oak, gien mings geleufd ming, alles de sjuld van de drank. Zit ik op ut afferpinnetje (bagagedrager) van ming vrouwtjie en we rieën deur de polder. Jie kennen dat wel, zie trappen en ik zitten. Nong hen wie normaal espreuken zwart-witte koeien en dan weet jie dat die dingen gewoon witte melluk geve. Alleen as we in de buurt binne van de Dieker (Eemdijk) brug valt ming oog op van die grote gele koeie. Dan denk ik geliek doar kump de gele vla vandaan. Ik zeg dat tegen ming vrouwtjie, en geliek zegt die dâk gek bin. Die diere geve gewoon witte melluk zegt dat mings. Ik ben nog effe noar Hentemeut (tante Hent) ereeje om de controlere of ze geliek had. Nong had Hentemeut vroeger een sjarrel met een boer uut Bun (Bunschoten) die kos het wete dog ik.

Moar... zeit Hentemeut wat hei jie ezeen? Gele koeien? Wanneer bei jie veur het lest bie Steketee (de opticien van het dorp) uweest? Man GELE koeie jie lieken wel gek. Wat hè jie udronken, kom ie net uut de Kooi of bie Halfweg vandoan dat je gele koeien zien. Ik bel ootjie(oma) wel even op de mebieltjie. Die is joaren utrouwt uweest met een man dej had wat met koeien dog ik. Ootjie is niet thuus ze neemt der mebiel niet op.

A jie marre nog een keertje terug komen en jie bin niet meer dronket dan ku je het verhaaltje nog een keertje vertelluh en nong deruut met die ongzin.

André

Uut et Spakenburgs woordenboek...

lieveheersbeestje	- kukelesaantje
mafketel	- zeekakkeloekus
mannotje	- keeltsie
meisje	- deeren
mijn	- ming
mond	- mongd
neuken	- fieten
nou	- nong
oma	- ootjie
opa	- groof
penis	- leuter
pijpen	- buizen
plezier	- sjik
raar figuur	- sjele zee-otter
rails	- spoëriëzers
schaap	- sjaap
scheet	- sjeet
schrobben	- sjrobbe
schuit	- sjuut
seven-up sonnema	- upsootje
sperma	- pielepâp

(Aandere keer meer)

Spiegelbeeld...

Spiegelbeeld van een soldaat

Et was in de naacht van oold op ni'j dat een maegien, zonder dat iene hier weet van hadde, een verlaoten kaemer binnengong, waor ze op een taofeltien een spiegel daelezette mit an de linker- en an rechterkaante van de spiegel een kruke mit vuurwaeter. Ze bekeek de opstelling nog es hiel percies, en kwam tot de slotsomme dat d'r zo niks an mekeerde en gong doe recht veur de spiegel zitten, waor zij strak in keek om zo een beeld van heur toekomstige breugeman op te roepen.

Doe heur sterke ogen wat verwezens begonnen te kriegen, kwam d'r opiens een soldaat veur heur in de spiegel op, die heur mit getrokken saobel recht in de ogen steerde. Et maegien schrok heur een hoetien en sprong van de veralderaosie overaende om heur uut de voeten te maeken. De soldaat in de spiegel smeed heur zien saobel nao, die de jurk van et maegien deurdemidden snee en in de zeum hangen bleef. Doe verdween et beeld in de spiegel en bleef et maegien alliend mit de saobel achter. Ze gong deur de kni'jen om et scharpe waopen uut heur jurk te trekken en stopte et vot op een veilige plak.

Een jaormennig naotied trouwde et maegien - hoe bestaot et zoj' zeggen - inderdaod mit een ofdaankte soldaat, waor ze een tiedlaank slim gelokkig en niet zonder risseltaot (ze kregen een zeune) mit saemenwoonde.

Doe, op een kwaoje dag, vun de soldaat, die wat op 'e zoolder an 't klunderen was, bi'j toeval de saobel die zien vrouw doedertieden daor votstopt hadde. Hi'j vleug naor beneden en vreug heur mit een koolde blik in zien ogen waor zij dat waopen weg hadde.

In 't eerst durfde ze et him niet te zeggen, mar doe hi'j spiekerhad andringen bleef kwam ze bi'j slot van zaeke goelend mit et hiele verhael veur de draod.

Now wodde de man eerst goed kwaod, en poer lelck raosde hi'j heur toe dat et verlös van zien saobel him in zien hiele leven zovule ongemakken bezorgd hadde, dat hi'j zweerd hadde om et meenske bi'j wie hi'j zien waopen iens antreffen zol, op datzelde stuit en op datzelde plak, van kaant maeken zol. Vot-en-daolik trok hi'j et saobel, reeg eerst zien vrouw an et blaanke metaol, en sleug doe de haand an himzels.

*Een verhael mit zwatte toverderi'je uut Estlaand.
Uut et Nederlaans vertaeld deur: vertaelmesienegien.*

Hardrieden veur vrouwen

Hardrieden veur vrouwen

“Welk eene onbedachtzaamheid, onbloom van allen gevoel, is het niet, tot zulk een moordend spel de zwakke Kunne op te winden, door blinkend goud en sieraadjen te verlokken?”

Bovenstaonde kon men in de kraante lezen in het jaor 1809 en uut het boek “Vrouwen in de hardrijdersbaan” deur D. M.v/d Woude. Een grote schaande was het wanneer ook vrouwen an hardriedwedstrieden mee deden. (Kortebaenwedstrieden wel te verstaon.) Vrouwen waren bestemd om veur het uuselijk leven en veur moederlijke zorgen en hieruut moggen ze niet worden uut-erukt.

“Zedige en eenvoudige Landmeisjes op te roepen tot een onzalig spel, dat is beneden het karakter van weldenkenden. Behalve het onderrokje, den halsdoek, muts en borstrok, zo staat zij daar. Gans onkleed. Benevens de tegenpartij, het bevel afwachtende tot den afreed.”

En dan de olding van de vrouwen. Hier was men zeer verbaosd en tegenstriedig over.

“Het lichaam veurover bugend geliek een halve hoepel. Eur aarmen, wat et ienigste middel is om evenwicht te ollen, die slingern en slaon en bewegen zich gans ongevallig.”

Nee, die meneer, die zich Philantroop neumt, zet het hardrieden op de schaesen veur vrouwen niet zitten. In ien woord schaande. Het inaodemen van de kolde locht en het zweten na de inspanning, de verhaoste polsslage en hijgende aodem-aeling, geven dudelijk an dat de vrouwen niet gewenst waren volgens de skriever, die het hardrieden as peerdenwaark beskreef.

De tegenpartij maarkte lakoniek op dat zi-j van onze vrouwen gien peerdenwaark en van onze paarden gien vrouwenwaark willen vaargen .” Daoromme laoten wi-j onze vrouwen op schaesen *rieden* en niet hard *draeven* en onze peerden laoten wi-j hard *draeven* en niet op schaesen *rieden*.”

Zo langzameraand kreeg men de vrouwen meer te zien op de hardriederi-jen en hier ef het hardrieden an een stok, twee mannen en iene vrouwe, veule toe an bi-jedreugen. Men raekte zo langzameraand ewend an, Vrouwen in de hardriedersbaene. Om an de elfstedentocht mee te doen daor achtte men de vrouwen zeker niet toe in staot. Physiek niet staark genoeg dochte men toen. In de winter van 1890-1891, waorin aacht weken staark ies, em-m er 500 personen de kaorten vol laoten stempelen waoronder 6 vrouwen. Met hun mannen hadden ze de tocht ereden en volbrocht maar werden niet in de boeken bi-jeskreven. Wel worden de naemen van de hun echtgenoten noteerd as zi-j die de tocht hadden volbracht.

De eerste geregistreeerde elfstedentocht was in 1909. Veur die tied ging men op eigen initiatief. In groepies of mit twee man. Het mot wel ezegd dat in de winter van 1929, op een barre winterdag, er 200 deelnemers waren en hiervan slechts 99 de finish bereikten. Alle vrouwen mossen het loodtie leggen tegen het barre weer. Dit was ook echt gien schaande gezien het deelnemersveld die de tocht em-m uutreden.

En zo is er al heel wat veraanderd mit de vrouwenriederi-je en is het meui-jlijk veur te stellen hoe sommigen toen dochten.

“Nog maar te zwijgen over de schok van menselijke driften, die daarenboven het kloppend hart en de zwoegende boezem, vooral de naijverige Wedloopsters, zal ontroerd hebben.”

Ondanks de tegenstaand en skrieveri-je van Philantropie over de vrouwenhardriedsters, em-m de vrouwen, de jonge dames, ezegeviert op menig ijsfestijn. Het onderrokkie, borstrok en halsdoek bin-n vervangen deur strakke kleurige pakken. Wat wel is ebleven dat is het anschouwen van zwoegende boezems, een hijgende ademhaling en afmatting. Door de eeuwen en edreugen.

Femmy Woltman-Groen, Giethoorn

't Wordt alle jorre wir Kèrsmis...

'n Boerinneke kwaamp mi heur dochterke van zestien bé d'n dokter òn. Toen ze in de spreekkamer stonne, zin d'n dokter: 'zo dames vertel mar 's wè d'r òn de hand is.'
't Moederke zin: "'t Is ons dochter ons Treeske, mneer d'n dokter. 't Is ammòl zó vrimd mi heur; ze wordt zworder èn ze is smèires hòst alt misselek...'

D'n dokter kekt 's goewd nor Treeskes èn zi dan tege moeders: 'ik weet nie goewd hoe ik oe dees moet zegge, mar ùllie Treeske is in verwachting... Ik schat al zón mònd of drie.' 'In verwachting!?! Mar nee, meneer d'n dokter, dè kan noit! Ze is nog noit alleen geweest mi maansvolk. Wèl Treeske? Dè ge mar sprikt.' Treeske zi: 'oo nee, moeder. Ik heb nog van z'n leeve nie ins unne maansmins in m'n buurt gehad. Ik ben nog alted maagd.'

D'n dokter waar 'n biteje unnen onterik; hij lupt nor de raom, trekt 'n bezùrgd gezicht èn begint nor buite te keijke. No 'n minuut of vier zeget boerinneke: 'Wè is d'r toch òn de haand, meneer d'n dokter? 't Is toch nie zó erg mi ons Treeske, zeker... Is daor buiten iets te doen of zoo?'

Dan zi d'n dokter: 'Nee, nou nog nie, mar toen d'r zówiets lang geleejen oit gebeurde, toen kwaam d'r 'n stèr op in 't óste èn d'r kwame mee drie kunningen op af.

Èn ès dè nou hier wir go gebeure, wi'k 't toch vur gin goud (of wierook of mirre) misse!'

Cor Swanenberg, Berlicum

Willem en Marianne...

"Al wet et volk d'r niet et fijne van, meensken daenken d'r toch et heurend van."

Ik wil jim graeg wat vertellen over Willem en Marianne der Nederlanden. De eerste dregers van disse opmarkelike femilienaeme.

Nao de dood van Preens Bernhard van Oranje Nassau (1911-2004) wodde bekend dat d'r twee onwettige dochters weren. Nederlaand schuddede even op zien follementen mar wussen jim dat d'r in de 'Maatschappij van Weldadigheid' ok onwettige kiender mit blauw bloed woond hebben? Dit is et verhael van Willem en Marianne.

Kroonpreens Willem II (1792-1849) was midden 20 doe hi'j de bevallige freule Marianna von Evers von Aldendriel tegenkwam. Hi'j vul as een blok veur heur en zij' wodde zien maîtresse. Saillant detail: freule Marianna was nog slim jong. Uut disse romance bin twee kiender geboren Willem en Marianne. Freule Marianna was amper 14 jaor oold doe Willem geboren in 1818 en bij' de geboorte van Marianne in 1820 was ze dus nog mar 16 jaor.

Riekaans vanwegens et feit dat de moeke zo jong was en van lege aodelike komof, is et gienertied tot een trouweri'je kommen en mossen de kiender op kreerse wieze argens anders grootbrocht wodden. Biezunder is nog te numen dat de heit van Marianne op de eerste dag van et Keuningschop van Willem II, benuumd is tot lid van de Eerste Kaemer. Was dat een goedmaekertien? We weten et niet.

Gelukkig brocht de 'Koloniën van de Maatschoppi'je van Weldadigheid' de oplossing. Kiender zonder oolden konnen as bestedeling onderbrocht wodden bij' gezinnen die niet an de idiale gezinsgrootte voldeden. De kosten hierveur weren doe f 60,- et kiend in 't jaor. Daorum schreef de heer P. Nederlander - historici daenken dat die P. veur Preens staot, dus de Preens der Nederlanden - een brief naor de kemmissie die gaot over et plaetsen van meensken in de kolonies. Hi'j vragt om twee kiender waarvan de oolden niet bekend binnen te plaetsen in de kolonie. Hi'j bödt an om de kosten veur beide kiender te bestuveren. Dit garandeert hi'j deur obligaosies van een Oostenrieks metaelbedrief tot heur beschikking te stellen. De kemmissie stemt in en zo verlaoten de beide kiender et aodelike huus en wodden naor de kolonie toe brocht.

Hoe, en deur wie de kiender naor de kolonie toe brocht binnen wet gieniene, mar et verhael gaot dat een dame die hielemaole in zwatte kleraosie was, de kiender in Utrecht overdreugen het an de kemmissie. Op 5 juli 1820 kommen de kiender in Willemsoord an. Markweerdig genoeg wodden Willem en Marianne inschreven as Floris en Emma der Nederlanden. Hoe ze bij' disse naemen kommen binnen, is niet bekend. D'r dot een verhael de ronte dat ze vernuumd binnen naor de peerden uut de stal van Generaol van den Bosch, waar hi'j mit angeven wild het dat hi'j in et legioen van bedelers, wezen en vondelingen twee raspeerdies onderbrocht kregen hadde.

Floris, hi'j is dan twee jaor, komt bi'j de fem. Vernouw, hoeve nr. 17, lichtkaans gelegen an et begin van de Wilhelminalaan. Emma, doe 15 weken oold, komt bi'j de familie Berkenkamp in hoeve nr. 31. Eerst in 1824, as de kiender 6 en 4 jaor oold binnen, wodden de veurnaemen Floris en Emma op kommedaasie van Generaol van den Bosch in et stamboek deurhaeld en vervongen deur Willem en Marianna. De familienaeme blijft 'Der Nederlanden'. Een schoft laeter wodt Marianna weer Marianne en wodt de achternaeme 'Der Nederlanden' vervongen deur 'Nederlander'.

De geheimzinnige P. Nederlander lat in 1821 weer van him heuren. In een brief schrift hi'j: *"Weshalve ik de vri'jhied neme om Jow te verzuken de goedhied hebben te willen om mi'j een bericht angaonde die twee kienderties mit dielen te willen, iene Willem, en et maegien Marianne Nederlander nuumd."*

De kleine Willem maekt roerige kienderjaoren deur. Zien verzorger, Coenraad Vernouw raekt weg en Willem blijft nog een posien bi'j de wedevrouw in huus veurdat hi'j bi'j de familie Kok in Frederiksoord plaetst wodt. As Auke Kok ok wegraekt zorgt zien wedevrouw nog een tal jaor veur him. Dan wodt Willem op 11 jaorige leeftied naor Waoteren brocht, naor et Laandbouw Instituut om daor wat te leren. Eerst op 12 jaorige leeftied, in 1830, wodt hi'j verenigd mit zien zussien Marianne en komt hi'j ok in et gezin van de familie Berkenkamp en woont hi'j weer in Willemsoord.

Een aander biezunder feit uut heur beider jonkhied is dat ze iens in de zoveul tied an de weg staon gaon mossen, waornao d'r een koetse mit bliendeerde raemen langesreed en even stopte. Wie d'r in de koetse zat wet gieniene. Was et de treurende freule die de hieltied ongetrouwd bleven is of was et alderdeegst de Preens zels die zien kroost zien wol? We zullen et gienertied weten.

Willem en Marianne hadden, krek zoas alle aanderen, heur andiel te leveren in et wark dat veur levensonderhoold van et gezin daon wodden mos. De manluden en jonges warkten over et algemien op et laand en de vrouwluden in de spinzael, wat now et dubbele witte huus tegenover et kefé is. Neffens de onderdirekteur Hoving, die woonde in et huus waor now de familie Krol woont, deden in 1839 Willem en Marianne veldwark op et laand. Marianne krigt daorbi'j disse antekening: *"M. der Nederlanden is een maegien dat iens, weinig of gien laandwark daon het, een zonuumd 'juffertien' dat niet vule doen kan."*

Willem en Marianne hebben ondertussen de leeftied beriekt dat ze risselvaosies maeken moeten veur heur anneming as lidmaat van de Hervormde karke. Allieend, was d'r now een perbleem. Weren Willem en Marianne now wel of niet deupt bi'j heur geboorte. Omreden daor gien bewiesstokken van weren wodden Willem en Marianne op Goeie Vrijdag in 1840 in de karke van Stienwiekerwoold deupt en anneumen as lidmaat van de Hervormde karke.

As Marianne opgruid is tot een stoeze keloniedochter krigt zi'j verkering mit de kolonistenzeune Johannes Wardenier. De verkering leidet tot een trouweri'je, mar now ok weer zorgt et onbekende verleden van Marianne veur perblemen. Marianne is nog minderjaorig, ze het gien geboorteakte en onbekende oolden. Kantonrechter Schuurman

in Steenwiek zorgt dan veur de neudige akten en op 2 oktober 1840 staon Johannes en Marianne op et gemientehuus van Stienwiekerwoold veur de ambtener van de burgelike staand. Ze blieden in Willemsoord wonen. Willem wil graeg trouwen mit Maartje, dochter van kolonist Kloppenburg. Dat feest gaot liekwels niet deur en de reden hiervan is niet bekend. Willem wodt dan verliefd op kolonistendochter Jacoba Scholtens en ze trouwen in 1846, ok in Stienwiekerwoold. Beide stellegies weren slim vruchtber. Willem en Jacoba der Nederlanden kregen negen kiender waor drieje van, kot nao de geboorte votraekten. Vandaege-de-dag komt de naeme 'Der Nederlanden' 26 maal veur in et tillefoonboek mar in oonze regio hielemaole niet.

Interessaanter bin de kiender van Marianne en Johannes Wardenier. Zij kregen tien kiender waor tweeje van op jonge leeftied wegraekten. Acht kiender Wardenier bin dus in oonze kontreinen grootbrocht, trouwd en hebben kiender kregen die op heur beurt ok weer trouwd binnen en kiender kregen hebben. Daor ligt now een interessante link want de femilienaeme Wardenier komt nog hiel vaeke veur in oons dörp, bijglike oons medebestuurslid Henk Wardenier. Lieken zien trekken in et gezichte niet op die van oonze keuninginne? Of de zusters Wardenier an de Paoslorengel, hebben zij ok niet wat van een keuninklike weerdighied over heur? En de beide Johan Wardeniers? Hebben zij niet dezelve liefde veur bier as oonze kroonpreens van vandaege-de-dag?

In de jaoren dattig was een zekere Johannes Wardenier uut Witte Peerden wekenlang veurpagananijs. Hij pretendeerde een braandstofloze automoter uutvunnen te hebben. Jammer, daegs veur de grote demonstraosie wodde Johannes op 8 november 1934 verplicht opneumen in een gesticht veur gekken. Nao vier daegen iseleerel moech hij weer naor huus, mar zien braandstofloze moter was doe vot. Et mysterie Wardenier mit zien braandstofloze moter is ok gienertied ophelderd.

En dan wee'we nog niet iens mit wie de dochters trouwd binnen. Kotomme in ieder van oons kan wel es wat blauw bloed stromen, deur toedoen van de naemgever van oons dörp, Willem II. Mar veurdat alleman staondebiens de archieven induukt: aj' al uutvienen kunnen zollen daj' femilie van Willem of Marianne binnen, zegt dat nog niks, want de archieven die meer vertellen kunnen over de herkomst van de beide keuningskiender bin d'r niet meer.

Et raodsel van Willem en Marianne zal dan ok wel gienertied meer ophelderd wodden. En wij kun dromen blieden van blauw bloed, kronen en tiara's.

Willem en Marianne raeken beidend op hoge leeftied weg. Willem wodt 84 en Marianne beriekt de leeftied van 80 jaor.

Dit was et verhael van twee kiender die keuninklik geboren wodden en naotied koloniaol deur et leven gaon binnen.

Henry Bos, Dörpsbelang Willemsoord

N.B.:

In de kontreinen van Wilhelminaoord staon ok nog boerkeri'jen mit de naemen van Hoeve Koning Willem II en Hoeve Marianne. *FdV*

Et maegien mit de zwevelprikkiess...

Et maegien mit de zwevelprikkiess...

Op een hiele koolde winterse aovend, leup d'r een maegien rond mit laank blond en besni'jd haor. Ze leup op blote voeties die rood en paors van koolde wodden weren. Et was ooldejaorsaovend en ze was zwevelprikkiess an 't verkopen. Ze hadde nog hielemaole niks verkocht. Et was slim koold, mar ze durfde niet naor huus toe te gaon, ze hadde jommes nog hielemaole gieniene verkocht en heur vader zol heur dan wel weer slaon, krek as aandere. Ze hadde gien moeke meer, die was jaoren leden al wegraekt. En ok al gong ze naor huus, in heur huus was et niet vule waarmeder as hier butendeure.

Ze gong tussen twee huzen hielemaole innenner deuken zitten en vernam doe dat heur hanen gloepend koold weren. Ze twiefelde as ze een zwevelprikkiess anstikken zol. Ze hadde et in- en inkoold. Ze docht nog even nao en dee et bi'j slot van zaekes toch. Ze pakte een zwevelprikkiess en streek him an. Wat een waarmede kwam daor van of! Ze wol him nog even bi'j heur voeten holen, mar doe gong et vlammegeien opiens uut. Ze was slim teleursteld, et vlammegeien braande minder lange as dat ze verwaacht hadde. Ze steuk nog een twiede prikkiess an. Doe zag ze opiens een schiensel. Waor krek de natte rooie mure nog zat, was now een witte waes. Ze zag daor een taofel vol mit lekker eten staon. Doe gong et twiede zwevelprikkiess ok uut en was de vochtige rooie mure weeromme.

Ze streek nog een prikkiess of an de mure. Now zag ze naost de taofel mit lekkers ok een kastboom vol mit versiering en een hiele protte lochies. Doe dat zwevelprikkiess ok uutgong vleugen alle keersies die in de kastboom zatten naor boven, krek as steerns. Ze steuk een vierde prikkiess an. Dit keer zag ze heur moeke, bried lachende as een engel. Ze vreug:

- "Moeke, neem mi'j mit naor boven, naor de hemel, ik weet daj' votgaon as et zwevelprikkiess uutgaot, mar ik wil zo graeg bi'j je blieven." Van de zenen steuk ze de hiele bos zwevelstokkiess an en d'r kwam een locht dat nog lochtiger was as wanneer de zonne daegs scheen. En heur moeke kwam op et maegien toe, tilde et op en nam heur mit, mit naor de hemel.

De aanderdaegs zaggen de meensken een maegien tegen de koolde vochtige mure zitten mar mit een briede gnieze om de mond... doodvreuren. Mar gieniene wus, gieniene hadde deur dat ze mit heur moeke mitgaon was. Mar bi'j heur moeke hadde ze et goed, hiel fijnties.

Uut: Verhaelen van Hans Christiaan Andersen (1805-1875), uut et Nederlaans weg naor et Stellingwarfs vertaald deur: vertaelmesienegien.

Ik geleuf et, ikke niet...

Lao'we zo now en dan es een stokkien uut de vertaelde biebelteksten deur et brillegien van een leek bekieken; hoe zuwwe trouwens ok aandere. De glaezen in dat brillegien bin seins helder, ok wel es wat smerig en ok wel es dikke besleugen, haost tot matglas wodden...

-.-.-.-

Een betien liefhebber van tael en taelen het in zien jongesjaoren ok vaast en zeker wel es doende west om briefies mit 'geheimschrift' te maeken. Vaeks gong et om briefies die veur je eerste 'grote liefde' bedoeld weren. In de biebel komt zok geheimschrift ok wel es veur, onder eren in et boek Jeremia.

Geheimschrift in et biebelboek Jeremia...

Jeremia 25:26 Alle keuninkrieken op eerde mossen uut de beker drinken; de keuning van Sesach as laeste.

Jeremia 51:41 Ach, now is Sesach veroverd, now is et sieraod van de hiele eerde inneumen, now is Baobel een schrikbeeld veur ieder volk.

Sesach is een naeme veur Baobel, mar dan schreven in een zoe'n soorte van geheimschrift, waar de eerste letter - van et Hebreeuwse alfabet - vervongen wodt deur de laeste, de twiede deur de veurlaeste, en gao zo mar deur.

Jeremia 51:1 Dit zegt de Heer: Ik laot een vernietigende storm over Baobel kommen, over de bevolking van Leb-Kamai.

Dat Leb-Kamai (of: Leb-Qamai), daar wodt - ok alweer deur geheimschrift - eins Kasdim mit bedoeld en dat staot weer veur Chaldea, Babilonië.

Vandaege-de-dag is et niet ongebruikelik om bijglicks in de komputerwereld versleuteling en een protte waachtwoorden toe te passen, mar wat is dat toch vremd dat d'r in zoe'n belangriek boek as de biebel ok al in 'Atbash' geheimschrift schreven wodde? Zoks verwaacht ie daar toch niet.

Ik geleuf et, ikke niet...

f&p

Scherp as glas...

Scherp als glas.

Anderen heb ik er al vaak over horen praten. Nu kan ik meepraten. Leuk? Niet echt. Het geeft een boel rompslomp en het kost onnodig energie.

Ik had mijn tas even op de achterbank in de auto laten liggen toen ik Annemarie hielp verhuizen. De ruit van het achterportier wordt ingeslagen. Weg zijn al mijn schoolboeken en agenda met cijfers. Ik hoop dat mijn boeken over levensbeschouwing de dader op het goede spoor zullen brengen. Al had ik bij mijn voorbereiding over ethiek wel een andere doelgroep op het oog.

Het blijkt moeilijk alle glasscherven weg te krijgen. Ik vind nog steeds weggevlagen splinters. Ze zijn te klein om op te rapen maar ik heb me er wel flink aan bezeerd.

Die glasscherven doen me denken aan wat er tussen mensen kapot gaat. Soms met opzet; veel vaker in onoplettendheid. Een kind dat emotioneel verwaarloosd wordt. Relaties die stuk lopen en harten die gebroken worden. Scholen waar gepest wordt. Scherven doen pijn; vroeger en later. Ze kunnen diepe wonden achterlaten. De wonden genezen, maar het litteken blijft.

Scherven ruim je niet zomaar op. Als je denkt ze allemaal bij elkaar geveegd te hebben, vind je lang daarna onverwachts splinters. En de pijn is niet minder.

Om verder te kunnen, moet je puin ruimen. In je auto en in je leven. Met alle risico's om je te snijden. Maar ook met de mogelijkheid om van de grond af aan iets nieuws op te bouwen. Brokken als start om te groeien. Dat hoef je niet alleen te doen. Hulp is verzekerd door mensen of door God. Ps 34:19 zegt dat mooi: God helpt de gebrokenen van hart en de verslagenen van geest bevrijdt God.

Erica Plomp-den Uyl

Psalm 34:19 uut de Stellingwarver Biebel (in de maek):
teleurstelde meensken wodden hulpen, en hi'j reddet wie zwaor troffen wodt.

De joarwisseling met zien tradities

29 December, gauw nog effm een paar boskoppm doen.

Bier in de anbietige, wien ok en vârkens-asies. Mar effm op-alen, volgend jaor is alles duurder, det is traditie eworn in Nederland. Goldringenetten, öliekrabbm-maal, ölie, kaneel, poedersuker en basterdsuker mut er ok komm.

Oavermorn, op de leste dag van 't joar mun d'r appelflappm ebakken worn.

Det is traditie en tradities mu'j in ere oalen, doar mu'j niet van ofwieken.

De kinders bin d'r eur lèèmm lank al an ewent det alle joaren bi-j ons op de leste dag van 't joar appelflappm ebakken worn.

Vanof det de kinders de deure uut bin komm ze op oldejoarsdag zo teëng et middeg uur effm um 't ukien van de deure kieken of de flappm al kloar bin.

En o'j 't geleumm willen of niet, 't lek wel of ze roeken kun wanneer of det is.

Vrogger kwamm ze twie an twie, later met eur kinders.

Dit joar zeiden eur kinders, onze kleinkinders dus teëng ons: "Opa, oma, hoe late goan jullie appelflappm bakken, want wi-j willen graag ellepm, mag det?"

Ja, natuurlijk mag det. Det is juist gezellig.

Met, det de kleinkinders groter, en meer in antal worn, mut de oeveul-eid flappm ok algedurig bi-j esteld worn, want zi-j kun wat op eur, det stellegien!

Wi-j sprèken um 10 ure of, dan munn de mouwm op-estreupt worn en goa'w beginnen.

Precies op tied komm d'r een stellegien luuddruchtigen de keükn binnenvlieëng.

"Bin wi-j op tied"? roepm ze in koor.

"Ja eur 't is prima veurmekare, wi-j goan gelieke beginnen". Et is 'n drukte van belang, met zo'n koppel in de keüken, alleman döt woar as ij of zij toe in stoat is.

Beslag mixen, appels skellen, in plakken snieden, 't klok-uus d'r uut-alen, suker en kaneel deurmekare mengen, de plakken appel d'r deur aalen tut ze goed vol zitten.

Wat bin wi-j druk met mekare, zi-j em d'r rooie wangen van.

Ja, en dan kump et spannenste gedeelte et bakken, **et pruumm!**

Noa 'n paar ure bin wi-j kloar. Onze kinders, dus eur olders worn op-ebeld.

Komm jullie ier noar toe en nemm jullie een grote skale met, want wi-j em d'r een eleboel ebakken en wi-j mang d'r zovölle metnem as wi-j lusten.

As alleman d'r is zetten wi-j de skale met heerlijke flappm op de toafel en kunnen ze noa de poedersukerbusse met gulle and anteed te em, proberen of ze wel goed elukt bin.

Et kan de goedkeuring van iederiéne wegdraang en d'r wordt ediéld en egèten of ze nog nooit wat ad em.

Mu'j ies euren wat een gekakel: "Disse mag ik em want die eb ik ebakken.

Ie em al een eleboel van die dikken op, ik wil d'r ok nog een paar".

Noa een drukke gezellige oldejoarsmorn is ons uus weer rustig en angst er 'n lakkere flappmlucht.

Tradities mu'j in ere oaln, det blieken veur later mooie onuutwisbare herinneringen te wèenn.

Corry Overmars, Hasselt

Iene is genoeg...

Iene is genoeg

Nao de lange nacht van oold op ni'j begin ik weer mit frisse moed an mien gewone daegse dingen.

Bliede bin'k dat die drokte weer veurbi'j is. Ja, eins gieniens om die drokte, mar om die plakkeri'je van al die smokken die aj' in zoe'n ooldejaorsnacht toedeeld kriegen. De buurt komt netuurlijk daele om middernaacht, mar ok meensken die aj' eers nooit treffen. De man die té graeg een slokkien lust, dielt disse nacht ook rejaol draanklochtige smokken uut, waar ik onderwiels van griezel: brrr...! Stok veur stok mient iederiene dat ze je et ni'jjaor ofwinnen moeten mit drie smokken.

Me donkt dat kan toch ok wel mit iene toe. Aj' d'r goed bi'j naodaenken kuj' d'r wel ziek van wodden. D'r zal mar iene zo rejaol mit dat gelebber ommegeaon wiels hi'j wat onder de leden het. Op disse meniere wo'n de bakteries overbrocht. Gien wonder dat d'r in jannewaori vule meensken griep kriegen. Dat komt netuurlijk duur al die smokkeri'je, dat is wel wisse, daar hoeft gien kemmissie heufdbrekens over te hebben..

De naachs, beter zegd tegen de morgen, doe de ni'jjaorwinners weer vot weren en ik de brut opruumde, mikte ik in et veurbi'jgaon even in de spiegel. Mien heufd vuulde al zo plakkerig, mar now ontdekte ik ok nog pattie kleuren lippestift op de onmeugelikste plakken op mien gezichte. De meersten die je een smok geven kun nog gieniens goed mikken, gnies ik, wiels ik een nat washaantien over mien gezicht trekke. Zo, daar woj' weer een betien meens van, vot mit die plakkeri'je.

Mien goeie veurnemen in dit ni'je jaor is da'k die drie smokken ofschaffen wil. De regering legt oons al zovule bezunigings op, daar kan disse ok nog wel bi'j, is mien gedaachte.

Is d'r iene in et ankommende jaor die me nog ni'jjaor weensken wil mit drie smokken, dan hool ik mien aarm stief-recht veuruut en waarschouwe: 'Zegen-in-'t-ni'jjaor, en iene is genoeg!'

Sjoukje Oosterloo

Wat is vule...?

Neffens wat extra uutleg bi'j de oolde Statevertaeling wodt et 'tien keer' wel vaeker bruukt om daar mit an te geven dat 'vaeke' of 'vule' bedoeld wodt, zoas bi'jglieks in Genesis 31:7 Toch heeft hij mij om de tuin geleid en mijn loon wel tien keer veranderd. Maar God heeft niet toegelaten dat hij me benadeelde.

Grunneger Genesis 31:7 Joen voader het mie bedrogen en mien loon wel honderd maal veraanderd!

Naardense: 31:7 jullie vader heeft met mij de gek gestoken en mijn loon wel tien keren veranderd; maar God heeft hem niet gegund kwaad te begaan aan mij;

Taeltuun

Vuuf wat minder bekende woorden uut et Stellingwarfs (Haand)Woordeboek:

bakkebri'j	= beschuitpap, pap van melk met beschuit
bakker-an	= 1. failliet 2. vrij van schuld 3. doodmoe 4. welletjes, gezegd om aan te geven dat iets nu moet ophouden
bakkersverdriet	= hetz. als beschutebri'j (-red-: <i>en beschutebri'j is weer etzelde as de bakkebri'j, hier boven</i>) (<i>bakkersvedriet is trouwens ok et onverkochte spul bi'j de bakker.</i>)
bakkiesvrouw	= vrouwelijke venter met kleine handelswaar (langs de huizen gaand)
baksil	= bacil

Ra, ra, reer...

Uut et Stellingwarfs (Haand)Woordeboek:

halvewies, zie: halfwies

halvewieze, zie: halfwieze

mar dan opiens: halvewiezeboel

wies, half wies of hiel wies; hiel half wies of half hiel wies.

Inderdaad een halvewiezeboel... of toch een halfwiezeboel...

Tussen-s...

Meerstal wodt een tussenletter die wel of niet bruukt wodt in oons Woordeboek, tussen haokies zet. Bi'j pattie woorden is dit niet daon mar kommen de beide woorden onder beide lemma's wel veur zoas bi'jglike in de woorden:

ni'jjaorloper = hetz. als ni'jjaorsloper

ni'jjaorsloper = persoon die langs komt om je een gelukkig nieuwjaar te wensen, vaak met het oog op een tractatie, een paar centen of een dubbeltje

ni'jjaorrollegien = hetz. als ni'jjaorsrollegien

ni'jjaorsrollegien = gerold knijpkoekje, kniepertien, gebakken i.v.m. de jaarwisseling

O ja, nog even weeromme naor die ni'jjaor(s)loper. Pas op, kiek uut, een tussen-s tevule kan vanzels beslist niet. We kun van alles en nog wat slopen mar we laoten oons ni'jjaor niet slopen deur een ni'jjaorssloper...

Dichtwark...

GGD

de GGD
bestrijdt - langs gemeentelijke weg -
en preventief en curatief
bacterie, drug, luis, virus.

de GGD
beschermt - door inenten of kammen -
van jong tot oud; de kwetsbaren
genezen geheel; daarom

Veel dank!

Anne Bult

Tuun

Mien levenstuun staot in volle bluui.
Vrunds chop kleurt him zunnig geel.
Vurige liefde, felrood, de passie
staorigan verbliekt naor zaacht rose.

Hoop lat witte bloempies
oplochten in 't schaad,
tedere vergeet-me-nietjes
doen daenken an verleuren jeugd

Ontuug van ontevredenhied,
stiekelpollen mit ofgeunst,
nettels vol verveling
scheur ik uut mit vaaste haand.

Boeketties vrunds chop, hoop, liefde,
een peer takkies verlangen
vat in een blattien vertrouwen,
hael ik daegliks uut die tuun.

Roely

Haiku

Winters bij de heerd
een Stellingwarver boekien
is mi'j hiel wat weerd

Lo

Lo zien gelok, dat was de bok
Jaap die maekte veur him een karre
De bok die trok en die verspreidde
Een dempe locht wat veur heur beide
Gien bezwaor was mar veur Garre
Een vieze locht en zee verdarre
Die bok moet vot of aandere ikke
't Beest ston algedurig an de stikke
Doe oonze Lo naor schoele was
De koopman kwam doe goed van pas
Doe Lo thuuskwam was hi'j vot
Zien jongensdroom die was kepot
Misschien kreeg ie wel et geld
Dat het hi'j oons nog nooit verteld
Dit was de storie van de bok
Die locht verspreidde mar ok goed trok

De Waegenmaeker

Oons schoelepad

Tussen de Kuunder en de Lende
Daor argens ligt oons schoelepad
Et hiette Lamert Bossenlaene
Een reed mit meerstal modder zat

Ie konnen d'r zomar wat strunen
In 't slotien an de rechterkaante
Daor bij et kleine heideveltien
Wee'k nog et plak van mennig plaante

Ie konnen d'r dikke brummels plokken
En heidebeien bij de vleet
't Is lange, lange leden
Mar et is krek a'k et gister deed

Aj' kleine dinkies groot vienen kunnen
Zoas de besies in die sloot
Dan hoej' gien vere reizen
Want dan is die wereld daor groot

Hinderikje Houwer

*Uut de riegel:
Et is een herinnering zo as zo vule*

50-jaorige iesklub

Wi'j bin now al vuuftig jaor
En zonder een bien te breken
Gao'we as 't even kan et ies op
Want we zitten nog vol mit streken

Een streke naor rechts, een streke naor links

As iederiene zit te klumen
Mit wat hoolties bi'j et vuur
Dan haelen wi'j de scheuvels
Uut 't vet en gaon op aeventuur

Een streke naor rechts, een streke naor links

Awwe bi'j jow langes glieren
Dan heur ie et soms kraeken
Misschien kuj' dan mar beter
Jezels uut de voeten maeken

Een streke naor rechts, een streke naor links

Zoemers dan warken wi'j hadde
En doen wi'j oonze zaeken
Dan kuwwe bi'j de winterdag
Opni'j oonze streken te maeken

Een streke naor rechts, een streke naor links

Ies op sloden en op vaorten
Wi'j kennen et allemaol
En hier en daor een broggien
Is veur oons gien hinderpaol

Een streke naor rechts, een streke naor links

En zo hiel now en dan
Kriegen we o zoe'n nocht
Want dan gaot et warkelik an
Dan rieden wi'j de Elfstedentocht

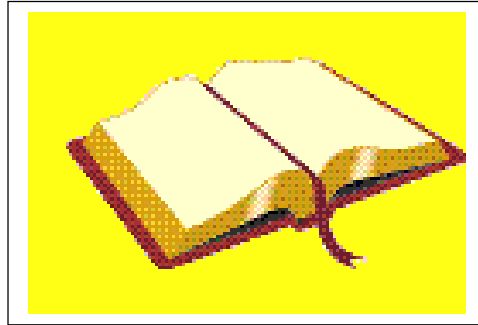
Een streke naor rechts, een streke naor links

Wi'j bin now al vuuftig jaor
En zonder een bien te breken
Gao'we as 't even kan et ies op
Want we zitten nog vol mit streken

Een streke naor rechts, een streke naor links

Piet Bult

De Stellingwarver Biebel

Omreden we hier en daar rond de Kastdaegen eins een stok uut Lukas (et geboorteverhael) bruken mossen biwwe de laeste tied dat hiele biebelboek Lukas nog mar es weer an et naokien. Daor kwawwe dit opvalende stokkien tekst tegen...

Taofelgenoten en miteters

Lukas 7:36 Iene van de farizeners neudigde him uut veur et eten, en doe hi'j et huus van de farizener ingaon was, gong hi'j an taofel anliggen.

(...)

Lukas 7:49 Zien taofelgenoten dochten bi'j heurzels: Wie is hi'j, dat hi'j alderdeegst zunden vergeft?

Dat 'an taofel anliggen' dat doen Stellingwarvers vanzels niet, mar goed, laot dat now mar even zitten...

Vule lastiger bin die 'taofelgenoten'. Dat is vanzels eins gien mooi geef Stellingwarfs. Mar hoe dan wel..? Miteters, was et eerste wat oons invul, mar ja, miteters bin toch zoksoorte dingen as acné (jeugdpuistjes), en dat is eins weer hiel wat anders..!

'Taofelgenoot' staot krek as bi'jglieks 'echtgenoot' niet in oons Woordeboek. 'Huusgenoot' wel, mar 'volksgenoot' weer niet. Al mit al, een betien twiefelachtig dus.

Gelukkig, de eerste betekenis van 'miteter' staot d'r as 'iemand die meeëet' wel in.

Twiefels wegneumen: 'taofelgenoten' bin dan ok gewoon 'miteters'. Now mar hopen dawwe bi'j alle aandere 'taofelgenoten' uut de kontekst ok mar begriepen kunnen dat et om 'miteters' gaot zoas o.e. in Obadje 1:7, Sirach 9:16, Sirach 31:15, want hoe komt et as d'r volk an etzelde taofeltien anliggen zol, niet an et eten mar bi'jglieks an et vergeederen binnen. Dan kun dat toch weer gien 'miteters' wodden. Moeten dat mar 'mitvergeederers' wodden...

Biebelvertaelen... beginne d'r niet an..!

Now, bi'j'm weer hielemaole bi'jpraot mit wawwe tussen et gewone wark deur, daon hebben en an 't doen binnen.

Tot de aandere maond mar weer.

f&p

Dommer as een dier is goed op et teniel in warkelikhied is et een schaande

Wi'j' reageren op disse stelling of wi'j' aandere wat An de liende hangen...? Dat kan in 't Nederlaans, et Fries of – bi'j' veurkeur – in 't Stellingwarfs. Veur de aorigheid mag et vanzels ok nog wel es wat een aander taeltien wezen. Et gebruik van niet-Stellingwarfse bi'jdregen wodt trouwens wel een betien in de haand holen. Opsturen naor: info@stellingwerfs-eigen.nl

Et archief van dit maondblad kuj' vieren op www.stellingwerfs-eigen.nl

Aj' dit blattien niet meer in je aemelbusse hebben willen of weej' nog iene die 't misschien ok (graeg) lezen wil, doe dan mar even een berichien naor info@stellingwerfs-eigen.nl

Et is de bedoeling dat iederiene die wat te schrieven het (een appatte tekening of foto mag ok), dat opsturen kan (in Word-fermaot) en dat et dan zonder vorm van redaktie altied en zonder korrektie(*) plaetst wodt. Altied, wil in dit geval zeggen, ja altied, behalven as et bi'jglike vluken, schellen, raozen, tieren of dat soorte van rarigheid is zoas dat in de daegelikse ommegang mit mekeer ok niet gebrukelik is. Mar et moet - an de aandere kaante - wel wat lieden kunnen... Een betien reklame, bi'jglike je eigenmaekte sjem anpriezen of je bedrief gewoon es in de kiekerd zetten, kan ok mar et moet vanzels niet allieend een adverteensieblad wodden.

(*) Aj' liever hebben dat de roegste schrieffouten d'r even uuthaald wodden dan moej' dat even angeven.

Et is de bedoeling dat alleman kaant-en-klaore stokken of stokkies opstuurt. Et ienige wat de redaktie d'r an dot is et in- en annenneer plakken, wat deengies in rebrieken bi'jenneer zetten, et iedere maond as aemel rondsturen en et as archief op internet beweren en daor ok beschikber maeken om een nommer naor je toe haelen te kunnen (downloaden) as een dokument in DOC- en PDF-fermaot. De voertael is Stellingwarfs (vanzels) mar Fries, een stokkien Nederlaans of een aandere - veur oons - leesber taeltien mag ok wel een keer. As et mar wel raekvlakken het mit wat d'r op tael- of kultuurgebied leeft in Stellingwarf.

PAS OP: Iederiene stuurt veur 100% eigen verantwoordelikhied wark in..! Dat gelt liekewel inhooldelik as veural ok mit et oge op auteursrechten...! De redaktie/uitgever nemt hier gienertied verantwoording veur mar schoeft die deur naor de instuurder. De grootte van een dokument het binnen roeme greenzen, gien beparking.

Mittenneer en veurenneer

* Aende *